

מתיקות בראשית השנה

י"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה' - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם יאנוע שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל

תוכן הגליון

- א. ראש השנה בבראשית!.....
א. לקח מתוק - סיפור.....
ב. מתיקות שיחי - תפילות.....
ב. היש מתיקות בבית האבל?.....
ב. מיני מתיקה - ציור.....
ג. אמה יודע להתפלל?.....
ד. עדות לגמילות חסד של אברהם.....

לקח מהלך

מי גונב לי את הכסא בזמנים נוראים?...

בערב ראש השנה (תש"ף) עליתי לבית המדרש כדי לבדוק שהגבאי הדיק את שמי ואת שם בני על הכסאות שרכשתי לימים נוראים. והנה אני רואה למול עיני אדם שעומד ותולש את המדבקות שעל הכסאות שהכין לנו הגבאי...

לפי התמלא בכעס ורציתי לצעק עליו, אך נזכרתי שבני עדיין לא ידעו את שמי. ואף אכנס ליום הדין עם עון הלבנת פנים. אך הפעם בער בקרבי ולא ידעתי את נפשי. התישבתי בפנת בית המדרש כדי להרגע ומשם הסתפלתי על מעשיו של אותו אדם.

אני מבחין שהוא ממשיך ותולש את כל המדבקות שלי ושל בני, הבנתי שהוא רוצה את המקומות הללו שקרובים ביותר לשליחי צבור גבורי ועבור בני, וכיון שהוא לא הצליח לרכשם הוא פשוט עוקר את המדבקות כדי שיוכל לשבת שם...

כיון שהכעס רק התגבר בקרבי עליתי לעזרת נשים כדי שבטעות לא אצעק עליו. גם משם לא הצלחתי להתאפק שלא להסתכל על מעשיו, והבחנתי שהוא משתדל לנקות היטב כל זכר מהמדבקות, ואז אני רואה שהוא מוציא מכיסו מדבקות חדשות ומדביק אותם על הכסאות שלנו!

פאן כבר לא יכלתי להתאפק. ירדתי אליו בחמת זעם וצעקתי עליו: 'אתה חושב שלא ראיתי מה עשית? תצא מכאן מיד!'. אך הוא הסתכל עלי כמי שאינו מבין מה אני שוח... 'אל תסתכל עלי כמו תמים...' ראיתי איך אתה פועל לגנוב לי את הכסאות! זעקתי לעברו.

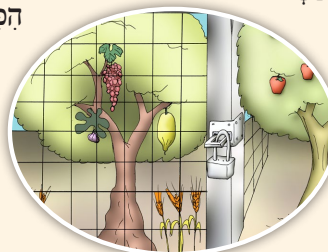
אלא שאז היהודי הזה אמר לי בחייו: 'אני מבין שאתה הוא בעל הכסאות הללו המשך המעשה בעמוד ד'

משיחותיו של מורינו ראש הישיבה שליט"א

ראש השנה בבראשית!

כמו כן דוד מלכנו אומר: "עלה אלקים בתרועה" - ה' מתעלה על ידי תקיעת השופר, וצריך להבין היאך? ועוד צריך להבין, מנין למדו חז"ל שבראש השנה ה' דן את העולם?

ויתבאר הדבר על פי משל, למלך שהיה מטיב מאד לבני מדינתו, ומאידך היו לו אויבים מרים. למלך היה בן אהוב שיום אחד טבע בבור המלא בטיט וחיוויו היו נתונים בסכנה נוראה, והמלך הצילו לחיים, אך מכיון שהבן היה קטן - לא הכיר בחסד שעשה עמו אביו, וכשגדל הצטרף למורדים של אביו והתרחק יחד עמהם ממדינת המלך, ועשה עמהם מלוכה של מרד במלך כאשר הוא עומד בראשם כמלך.

הבן המקצין בנטיעות...

הבן המורד דאג להשפיל את כבוד אביו המלך והלך עם חיליו ונכנס לפרדסו המפאך של אביו וקצץ את העצי פרי, כשחיליו אויבי המלך שומרים עליו מפני אביו המלך, וכשאכל בן המלך בביתו מפרות אביו הערבים הכיר על כך טובה לחיליו אויבי המלך ששמו עליו והעריך אותם במקום להעריך את אביו ולהכיר לו טובה.

המלך הצטער מכך מאד, אך הבין שכל דרכו של מלך שיש לו אויבים וחמל על חיי בנו, לכן שלח את חיליו לתפס את בנו ואת אנשיו בלי להורגם. אכן חילי המלך תפסו את הבן והביאוהו אל המלך, והבן השכיל שראוי לו להתחרט

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" פירש רש"י: 'אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'החדש הזה לכם' שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה טעם פתח בבראשית, שאם יאמרו אמות העולם לישראל, לסטים אתם שכבשתם ארצות שבועה גוים, הם אומרים להם, כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו'.

לבאר את דברי רבי יצחק הללו שהובאו ברש"י יש להקדים, דהנה בפשטות נראה שזה עתה יצאנו מימי הדין והמשפט, אך עלינו לזכר שבאמת יום הדין מתחיל כבר מתחלת השנה ועלינו להתזהר בכל יום ובכל עת שמעשינו יהיו הגונים בעיני המלך ה', כדי שביום הדין יצא כאור משפטינו. ובפרט שאף בכל יום ויום בפני עצמו אדם נדון (ר"ה טו).

ובתורה כתוב על ראש השנה "יום תרועה יהיה לכם", ולא מבאר בתורה יותר מזה. וחז"ל אומרים (ר"ה לד): אמר הקב"ה אמרו לפני בראש השנה, מלכיות, זכרונות ושופרות. מלכיות כדי שתמליכני עליכם, זכרונות כדי שיכוא לפני זכרונכם לטובה, ובמה? בשופר.

יום הדין מניין?

נמצא, שהמלכות ה' עלינו היא על ידי השופר, וצריך להבין היאך על ידי השופר אנו ממליכים את ה' עלינו?

רבנו של עולם, מודה אני לפניך על שהכנסת אותי לשנה החדשה - תש"ת, זכני להיות 'שיח' עיל 'שיח' נפיק, ולכופף את ראשי בהכנעה לפניך ולפני בני ביתי וחברי, ולא אכעס לעולם על שום דבר אלא אדע שכל הנעשה עמי הכל מאתך ולטובה. ואזכה להיות מוכן לקבל בזיונות בזהבה ועל כל פנים בשתיקה בלי להשיב למחרפי בזיונות וחרופים ח"ו, ועל ידי זה אזכה להנצל מן הכעס.

אנא מלך חנון ורחום, חוסה עלי כרב רחמיק וזכני להתכונן כבר מהיום הזה ליום הדין ראש השנה הבא עלינו לטובה, ולהיות מוכן ליום הדין שאני עומד להשפט לפניך בעת צאתי מן העולם אחרי אריכות ימים ושנים, שעמק הדין הזה הוא לאין שיעור ואמרו חז"ל (תניגה ה): "ומגיד לאדם מה שחז", אפלו שיחה יתרה מגידים לו לאדם בשעת מיתה.

לכן, זכני להודות לך בכל עת על חסדיך

המשך התפילה בעמוד ד'

על מעשיו, כי הרי אם לא יתחרט יפסיד את המלוכה שהוא עתיד לירש את אביו. לכן השתטח למול אביו המלך, והמלך העניש את האויבים.

ואחר כך צוה אותם לזרק עפר על בנו שהיה להם כמלך ולבזותו, כדי שבנו יכנע לבבו לפני אביו.

אך בכל זאת המלך חשש שכשיעברו כמה שנים הבהן ואנשיו יחזרו למרוד בו, כי כעת הם רואים את כבוד המלך ולכן נכנעים, אך בעוד כמה שנים כשלא יראו את גדלתו ישובו למרוד בו, לכן המלך הורה לכל אחד לעבור לפניו ולהביע את חרסתו לפני המלך.

בדיקת נאמנות!

ובשעה שכל אחד עבר לפניו ישובו סופרי המלך וכתבו כל מלה שהם דברו, וכל אחד היה צריך לדבר את אשר בלבו: אחד אמר: המלך הגדול והנפלא עשה לנו רק טוב לנו ולבנינו, והייתי רוצה להיות עפר תחת כפות רגליו.

וכשהמלך שמע זאת שמח מאוד והבין שאדם כזה הוא נאמן באמת, והצטרפותו למורדים לא היתה מתוך מרידה במלך אלא מאלוץ שאלצוהו המורדים לכה. אך אחד שאמר רק: 'המלך גדול מאוד' המלך לא התפעל מדבריו, כי לא הביע הכנעה בעצמו תחת המלך.

לאחר מכן בן המלך הביע חרטה עצומה על מעשיו ושאל את אביו המלך בצער: 'אבי היקר, איך הגענו לכזה שפל המדרגה שמרדתי בך?! והמלך השיבו: דע לך שזה היה לטובה, כי כעת דרך זה אני יכול לראות בדיוק מי באמת נאמן אלי ומי לא נאמן.

כששמע זאת הבן אמר לאביו אם זה רצונה אוכל לסייע לך בזה, כי כשהייתי בקרבכם של המורדים שמעתי בדיוק מי שזנא אותך ומי רק נגרר אחריהם, וספר למלך היכן אוזח כל אחד בנאמנות למלך.

וכיון שהבן שב לאביו בכל לבו ישב עמו המלך לסעודה ברב פאר והדר.

בן מלך מריר

ההסבר המלא לציור והתשובה לשאלות, בתכן הגליונות חלק א' וחלק ב', ובפרט במאמר הראשון: 'ראש השנה בבראשית!'

בן המלך שובר את עצי הפרי של אביו וחילים עומדים לעזרתו, והמלך נראה מהחלון בסנים של צעה וקשהבן אכל את הפרות הללו המלך הצטער ביותר.

מדוע הבן שובר את עצי אביו? ומדוע המלך הצטער ביותר כשבנו אכל את הפרות? ומיהו הנחש שעוזר לבן המלך?

ומי הם החילים שעומדים לעזרתו של בן המלך בשער הפרדס?

הנה אנו תוקעים בשופר על ידי נפיתת אויר בתוכו, שבזה אנו נותנים לה' את הרוח שהוא נתן לנו ומכבדים אותו במה שהוא נתן לנו.

אם כן בתקיעת השופר הנעשית על ידי נפיתת רוח אפינו בשופר ובאמירת המלכויות והזכרונות אנו זוכרים וממליכים את ה' על שנפח באפו של אדם הראשון ובאפינו נשמה קדושה ותוקעין מאה תקיעות כנגד מאה נשימות של אבותינו ואבות אבותינו: אדם, חנה, אברהם ושרה וכו', לכן שרה רחל ורחל ורחל נפקדו בראש השנה כי פיון שבראש השנה אברהם תקע בשופר בעולם הזה (שהרי האבות קימו את כל התורה בזה) והודה בזה על נשימותיו, חנן אותו ה' ונתן לו נשמה חדשה - יצחק אבינו, כביכול מהנשימות הללו בעצמם שבהם תקע בשופר לפניו.

ויכמו כן יעקב אבינו תקע בשופר בראש השנה ובזכות זה פקד ה' ביום הזה את רחל אשתו בכך יוסף שגלה את סוד השור כמ"ש "תקעו בחדש שופר... עדות ביהוסף שמו" (עין באריכות בגליון כי תצא שנת תשע"ט) והיאך זכה יוסף לגלות "תקעו בחדש שופר"? בזכות "בכסה ליום חגנו" - בזכות תקיעת השופר שיעקב תקע ביום חגנו שבו הלכנה מתכפית והודה בזה על נשימותיו שעל כן נפקד בכך שהפקידה גם היא "בכסה" הינו בחשאי כמאמרם (ברכות טו), וכל תשעת הירחים העובר מכוסה.

והגמרא בנדה אומרת שבשעת הפקידה הקב"ה שולח מלאך שמכניס את הרוח בעובר, וי"ל שהרוח הזו באה ביוסף בזכות הרוח של תקיעת השופר שתקע יעקב אביו.

הינו שטען לה' שהאשה שהוא ברא לו היא מכשילה אותו, ואלו ה' לא היה מדבר עמו על החטא שעשה לא היתה יוצאת כפיות הטובה הזאת מפיו, אך ה' בןדוקא דבר עמו על זה כדי שהוא יגלה שיש לו כפיות טובה בלב על ידי שיוציא את המלים הללו של הכפיות טובה מפיו.

מטרת כשלונות הרועים

ואז הקב"ה גרשו מן עדן, וה' מורה לו לשוב בתשובה. והאדם הראשון הוא בן המלך שנכשל והתרחק מהמלך, וכמותו בכל דור ה' מביא צדיקים שהם בני המלך, וכגון דוד מלכנו שגם הוא היה בן המלך וכביכול גם הוא נכשל בחטא שהקב"ה עשה זאת כדי לנסות את העם לראות האם הם נאמנים למלך, שבשעה שכן המלך חוטא העם מתנסים בזה האם הם חוטאים אחריו או שהם נשארים נאמנים לה'. וכן כשבן המלך שב בתשובה ה' בוחן מי לומד ממנו לשוב בתשובה, שלכן דוד נקרא 'מלך' מלשון 'להמלך' אחריו, כי העם נמלכים אחריו ולומדים ממנו.

השבת הרוח...

וביום ראש השנה, ה' מצונו "יום תרועה יהיה לכם" ואינו מנלה לנו שאנו צריכים בעצמנו לשוב בתשובה, רק אנו יודעים שביום הזה ה' ברא את העולם ואת אדם הראשון וה' מצונו עלינו לתקוע בשופר ביום הזה, ועלינו להבין מהו הקשר בין השופר ליום זה? אלא שיש קשר נפלא ביניהם, כי פיון שהקב"ה ביום הזה קים באדם הראשון: "ויפח באפיו נשמת חיים", שמהרוח הזאת אנו חיים, לכן ביום

הנמשל: המלך הגדול הקב"ה ברא את העולם, בכ"ה באלול ובראש השנה ברא את אדם הראשון.

ולכן על ראש השנה אנו אומרים: 'היום הרת עולם', כי בכריאת אדם הראשון העולם 'הרה' את האדם שהוא תכלית הבריאה, ומהאדם יולד עוד אדם ועוד אדם דור אחר דור, כי בראש השנה ה' גם ברא לאדם את חנה אשתו כדי להפרות ולהרבות את הבני אדם, ואדם הראשון הוא יציר כפיו של הקב"ה שבראו מהאדמה והיה גבוה עד השמים כי בתוכו הסתתרו כל נפשות בני העולם.

חסר המנה

והקב"ה מצוה את אדם הראשון, תזכור שאני מוציא אותך מהבור ומהטיט [שכן בראו מהאדמה] ולכן תהיה נאמן אלי ותשמור על הפרדס שלי ואל תאכל מעץ הדעת, אך אדם הראשון חטא על ידי האשה שנתן לו ה' וקצץ בנטיעות ואכל מעץ הדעת בלי רשותו של ה', ולא המתין עד שיה' יתן לו בליל שבת את הגפן (שלפי דעה אחת הוא עץ הדעת) לעשות עליו קדוש, או את החטה (לפי דעה אחרת שהיא עץ הדעת) לעשות עליה לחם משנה והמוציא.

ובזה הראה אדם הראשון שהוא יכול להתכלכל בלי עזרתו של הקב"ה, וכנגד זה בראש השנה אנו קוראים לה': 'מכלכל' שבמלה זו אנו אומרים שה' הוא 'מלך-כל', והוא ורק הוא מכלכלנו ב'כל-מכל' כל. ואדם הראשון אף כפה טובה לה' ואמר "האשה אשר נתת עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל",

לזכור את כל הנשימות

מלכנו שאמר "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו", הינו שבוענין השופר מכסה דעת שעלינו לגלותה, ודוקא דוד יכל ללמד זאת משום שהוא הבן המלך שצא עליו לעז שהוא מרד במלך ח"ו, ובשפלותו זכה למעלות נשגבות.

כמו שדוד מלכנו אומר "זמרו אלקים זמרו" - אתה הקב"ה הכנסת בנו רוח בכדי שנזמר לך על ידה, לכן "זמרו למלכנו זמרו כי מלך כל הארץ אלקים זמרו משכיל" - פיון שהקב"ה ביום ראש השנה מולך על הארץ לכן עלינו 'להשכיל' מה להגיד לפניו שבזה נמליך אותו. ודוד בעצמו ממשיך ואומר דברי המלכת ה': "מלך אלקים על גוים", הקב"ה מולך על הגוים וברא את העולם עבורנו, "אלקים ישב על כסא קדשו", ה' יושב בראש השנה על כסא רחמים...

להטיר מרוח רעה

ובעת תקיעת השופר, מלבד ההודאה שעלינו לכון להודות לה' על הרוח חיים שנפח בנו, עלינו לכון ביום ב' דראש השנה שה' גם יקח את כל הרוח הרעה שבתוכנו שהיא הרוח הרעה של כעס, קנאה, גאווה, שנאת הבריות ושאר מדות ותאוות רעות. כי בראש השנה הרי היתה המרידה הראשונה של האדם בה' בכך שאכל מעץ הדעת, אם כן אנו זרעו צריכים לכון ביום הזה שה' יקח מעמנו ביום הזה את הרוח הרעה של מדות רעות שהם מרידה בה'.

ואת הדברים הללו התורה השאירה לנו לגלותם כי התורה רק כותבת "יום תרועה יהיה לכם", ואנו צריכים להבין שהתרועה הזאת אינה שירה בלבד, אלא יש בה תכן של דעת גדול מאד, שזה רמזו בדברי דוד

לפי זה יובנו היטב דברי תז"ל: 'אמר הקב"ה אמרו לפני מלכיות זכרונות ושופרות כדי שתמליכוני עליכם, וכדי שיכבדו זכרונכם לפני, ובמה? בשופר' - שעל ידי תקיעת השופר אנו ממליכים עלינו את ה'.

משום שבתקיעת השופר הנעשית על ידי שאנו נופחים בשופר את הרוח חיים שלנו, אנו מכריזים בזה שה' הוא 'המלך' שנותן לנו רוח חיים, ואנו 'זוכרים' על ידי תקיעת השופר שה' ברא אותנו ונפח בנו רוח חיים.

וכן אנו אומרים בראש השנה גם 'סדר שופרות' שבהם אנו מזכירים את אבותינו ואת נח, שבזה אנו זוכרים את הרוח חיים שה' נתן לאבותינו ושתן רוח חיים לנח ולמשפחתו ולכל החיה והבהמה אשר היו עמו בתבה והצילם ממי המבול.

הנחש גונב את דעת הבריות

והפך שמביאים לקרבן בראש השנה הוא כנגד הסעודה שהמלך עושה בעת שהבן חוזר להיות נאמן אליו, וכנגד זה בימנו אנו אוכלים בשר בסעודת ראש השנה. וכן אוכלים בליל ראש השנה פרות כתקון על הפרות שאדם הראשון אכל מפרי עץ הדעת, ששם אויב המלך, הנחש, קצץ בנטיעות המלך ה' והאכיל את אדם וחוה את הפרי נגד רצון המלך ה', והטעה אותם לחשב שה' לא רוצה בטובתם ולכן אינו מאשר להם לאכול מעץ הדעת ואלו הוא, הנחש, כביכול רוצה בטובתם שיחיו חיים נצחיים, כמו שכתוב "כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע".

ובזה גרם הנחש שאדם וחוה העריכו אותו והכירו לו טובה על עץ הדעת במקום להפיר טובה לה', ולכן בראש השנה אנו אוכלים מהפרות ואנו ממליכים עליהם את ה' ומכריזים שה' הוא מכל-כלנו והוא זה שברא את ה' "עץ פרי וכל ארזים" והוא לבדו נותנם לנו ואנו מודים לו עליהם, ובזה אנו מחזקים את אמונתנו שאין עוד מלבדו וכל המאכלים והפרנסה נתנים לנו רק מאתו יתברך ולא מכחו של שום אדון או נדיב.

ובודק מי נאמן לו על ידי שמודה לו על כך שנפח באפיו רוח חיים, ומי הוא מהצד השני של המורדים במלך והולך בעקבות מרידת חטא עץ הדעת שהיא קצוץ בנטיעות המלך על ידי הבן המורד שנעשתה ביום זה, ובמקום להודות לה' ביום זה בשפלות והכנעה על נשימותיו הוא עוסק בלשון הרע על השליח צבור שמשנה מהנסחא המקבילת, או שקולו אינו מתוק כל כך, או במריבות על מקומו בבית המדרש שגלקח ממנו וכדומה.

יפה התעוררות מתחלת השנה...

והקב"ה לא מגלה לנו בדיוק מה לומר לפניו ביום הזה, כי רצונו שכל אחד מעמנו יאמר את אשר בלבו, כמו במשל שהמלך העביר לפניו את האנשים ונתן להם לומר כל אחד את אשר בלבו כדי לגלות את מדת הנאמנות שבלבנו למלך.

לכן כבר מתחלת השנה עלינו להתאמץ לרכש בכל יום נאמנות לה' ולהתבונן בכל עת בחסדיו שעלינו, ולהפיר לו טובה על בריאות כל אבר מאברי גופנו ועל כל נשימה ונשימה שבאפינו, כדי שלא תאחזינו בושה ליום הדין ושללא יתגלה ביום הדין שאיננו נאמנים למלך ח"ו.

בראש השנה מביאים בבית המקדש שבעה כבשים לקרבנות, כנגד שבעת הכבשים שאברהם אבינו הביא לפני אבימלך לברית, שעשה זאת ממדת הנאמנות שבו.

ועוד שהביא את הכבשים הללו להוכיח שהבורות מים נחפרו על ידו, שעל הבורות הללו שנגזלו ממנו הוכיח אברהם במעמד זה את אבימלך "והוכח אברהם" הינו שאברהם 'הוכיח' והעיד בברית הזאת שהוא זה שחפר את הבורות כדי להעיד שזה היה דרכו בעולם - לגמל חסדים ולהטיב לבריות בהשקית מים ובהכנסת אורחים, וללמד בזה לדורות ישראל להתנהג אף אנו כמותו שהלך בדרכיו של הקב"ה, ומה הוא רחום אף אתה היה רחום.

והברית שאברהם כרת עם אבימלך היא ברית ברית של בן המלך עם אויב המלך, שבזה אברהם רצה שאבימלך יעיד על נאמנותו של אברהם לה' שהוא גומל חסדים עם בריותיו על ידי בורות המים שחפר, וקוראים על הבורות מים הללו בראש השנה כי בראש השנה גם ה' גמל עמנו חסד במים ועפר בכך שברא את האדם עם עפר ומים.

שחזור הבריה

וראש השנה הוא 'יום תחלת מעשיך', כי בו ה' כביכול משחזר את כל בריאת העולם

המשך מתיקות שיחי

>>>

ושלא לאבד את יבול הארץ אלא למכר בזול את הפרות והירקות, וכך כל אחד ירכש הרבה פרות ויתחזק גופו על ידי זה וגם לחקלאים לא יהיה שום הפסד.

ואתה ברחמיך תגאלנו במהרה גאולה שלמה, ועוד בשנה הזאת נזכה לחזות בנעם ה' בבית מקדשך אמן סלה.

בתורה ובמעשים טובים באפן שיהיה לנו טובה נצחית על ידם לאחר צאתנו מן העולם לאחר מאה ועשרים שנים.

ותברכנו בגשמי ברכה ונדבה, ותשמור את התבואה מן התולעים והחרקים המזיקים, בלי שיצטרכו להרעיל את התבואה לצורך זה. ותן בלב החקלאים שלא להשחית

בבריות הנפש והגוף ובפרנסה בשפע מידה הרחבה, לי ולזרעי עד עולם ולכל עמך בית ישראל פרנסה בנקל ללא שום טרחה, כדי שנוכל ונזכה להשתמש בכל זמננו ובכל כוחותינו לתורתך ולעבודתך מתוך אהבתך ויראתך ונזכה לבנים ובני בנים צדיקים בריאים ושלמים שיאירו את עולמך

הרבים שעלי, ואוסיף להעמיק בכל יום בחדרי ביתי ובחדרי לבי להתבונן באתר שאת וביתך עוז בחסדיך שעלי, שאני נושם ובריא ושאני שוכב מיסר בבתי חולים ושאני נצרך למכשירי רפואה. ובזה ארכש נאמנות אליך ולא אבוש ליום הדין. ואזכרה על ידי זה לאריכות ימים ושנים, מברכים ומשפיעים

המשך לקח מתוק

>>>

כשנראה בברור שאדם עושה נגדי, כי יכול להיות שאני טועה לגמרי. ובפרט שגם כשעושים באמת נגדי, עלי לדעת שזה מאת ה' ולטובתי וצריך להיות מהנעלבים ואינם עולבים.

יהי רצון שיהיו דברי לתועלת, והוא רחום יכפר עון.

מ. ב. בני ברק

הש"ץ כדי לשמוע אותו היטב באזן השמאלית שלי, לכן כטובה לגבאי הגעתי לשנות את המדבקות וקעת אתה יכול לראות שאני מדביק את שמך ואת שם בניך על הכסאות הללו.

נאחזתי בבושה והלם מעצמי כשראיתי למול עיני כמה צריך להזהר מפעם ושלא לדון לכף חובה גם

לכן אני רוצה להסביר לה גם אני רכשתי כסאות ליד השליח צבור אלא שאני רכשתי מצד ימין של השליח צבור ואתה רכשתי מצד שמאלו, והיום הגבאי ספר לי שארעה לו טעות והוא החליף בינינו ואת שמי הוא רשם על הכסאות משמאל הש"ץ ואת שמך על הכסאות מימין הש"ץ ומכיון שאני לא שומע באזן ימין לכן חשוב לי לשבת דוקא בצד ימין של